

Talnafræði

Frumtölur

Bergur Snorrason

11. mars 2021

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.
- ▶ Heiltala kallast *frumtala* ef hún er ekki samsett.

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.
- ▶ Heiltala kallast *frumtala* ef hún er ekki samsett.
- ▶ Við segjum að talna runa $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ sé á *endanum núll* ef til er jákvæð heiltala N þannig að $a_n = 0$ fyrir öll $n > N$.

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.
- ▶ Heiltala kallast *frumtala* ef hún er ekki samsett.
- ▶ Við segjum að talna runa $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ sé á *endanum núll* ef til er jákvæð heiltala N þannig að $a_n = 0$ fyrir öll $n > N$.
- ▶ Látum p_n tákna n -tu minnstu jákvæðu frumtöluna.

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.
- ▶ Heiltala kallast *frumtala* ef hún er ekki samsett.
- ▶ Við segjum að talna runa $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ sé á endanum núll ef til er jákvæð heiltala N þannig að $a_n = 0$ fyrir öll $n > N$.
- ▶ Látum p_n tákna n -tu minnstu jákvæðu frumtöluna.
- ▶ Þá er til, fyrir sérhverja jákvæða heiltölu a , nákvæmlega eina runa af jákvæðum heiltölum, $(e_n)_{n \in \mathbb{N}}$, sem er á endanum núll, þannig að

$$a = \prod_{n \in \mathbb{N}} p_n^{e_n}.$$

- ▶ Heiltala a kallast *samsett* ef til eru heiltölur x og y , báðar stærri en 1, þannig að $a = x \cdot y$.
- ▶ Heiltala kallast *frumtala* ef hún er ekki samsett.
- ▶ Við segjum að talna runa $(a_n)_{n \in \mathbb{N}}$ sé á endanum núll ef til er jákvæð heiltala N þannig að $a_n = 0$ fyrir öll $n > N$.
- ▶ Látum p_n tákna n -tu minnstu jákvæðu frumtöluna.
- ▶ Þá er til, fyrir sérhverja jákvæða heiltölu a , nákvæmlega eina runa af jákvæðum heiltölum, $(e_n)_{n \in \mathbb{N}}$, sem er á endanum núll, þannig að

$$a = \prod_{n \in \mathbb{N}} p_n^{e_n}.$$

- ▶ Við köllum þessa þáttun *frumþáttun* tölunnar a .

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé framtala.

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé framtala.
- ▶ Oft þurfum við líka að frumpátta tölur.

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé framtala.
- ▶ Oft þurfum við líka að frumpátta tölur.
- ▶ Til að ákvarða hvort tala sé framtala er yfirleitt farið eina af þremur leiðum.

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé framtala.
- ▶ Oft þurfum við líka að frumpátta tölur.
- ▶ Til að ákvarða hvort tala sé framtala er yfirleitt farið eina af þremur leiðum.
- ▶ Fyrst skoðum við hvernig þetta er gert með tæmandi leit.

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé frumtala.
- ▶ Oft þurfum við líka að frumþátta tölur.
- ▶ Til að ákvarða hvort tala sé frumtala er yfirleitt farið eina af þremur leiðum.
- ▶ Fyrst skoðum við hvernig þetta er gert með tæmandi leit.
- ▶ Síðan skoðum við sigti Eratosþenesar.

- ▶ Við þurfum oft að ákvarða hvort tala sé frumtala.
- ▶ Oft þurfum við líka að frumþátta tölur.
- ▶ Til að ákvarða hvort tala sé frumtala er yfirleitt farið eina af þremur leiðum.
- ▶ Fyrst skoðum við hvernig þetta er gert með tæmandi leit.
- ▶ Síðan skoðum við sigti Eratosþenesar.
- ▶ Að lokum skoðum við slembið reinkirit.

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .
- ▶ Köllum þá tölu a .

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .
- ▶ Köllum þá tölu a .
- ▶ Þá deilir n/a líka n .

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .
- ▶ Köllum þá tölu a .
- ▶ Þá deilir n/a líka n .
- ▶ Einnig höfum við að $\min(a, n/a) \leq \sqrt{n}$.

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .
- ▶ Köllum þá tölu a .
- ▶ Þá deilir n/a líka n .
- ▶ Einnig höfum við að $\min(a, n/a) \leq \sqrt{n}$.
- ▶ Við getum því umorðað fyrsta punkt þessara glæru sem „Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og $\sqrt{n}$ sem deilir n “.

- ▶ Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og n sem deilir n .
- ▶ Köllum þá tölu a .
- ▶ Þá deilir n/a líka n .
- ▶ Einnig höfum við að $\min(a, n/a) \leq \sqrt{n}$.
- ▶ Við getum því umorðað fyrsta punkt þessara glæru sem „Ef n er samsett þá er til tala á milli núll og $\sqrt{n}$ sem deilir n “.

```
4 int isp(ll x)
5 {
6     ll i;
7     if (x <= 1) return 0;
8     for (i = 2; i*i <= x; i++) if (x%i == 0) return 0;
9     return 1;
10 }
```

- ▶ Þetta reiknirit er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ því við þurfum bara að skoða jákvæðar heiltölur minni en $\sqrt{n}$.

- ▶ Þetta reiknirit er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ því við þurfum bara að skoða jákvæðar heiltölur minni en $\sqrt{n}$.

- ▶ Þetta reiknirit er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ því við þurfum bara að skoða jákvæðar heiltölur minni en $\sqrt{n}$.
- ▶ Ef við viljum finna allar framtölur minni en n með þessari aðferð þarf $\mathcal{O}(\quad)$ tíma.

- ▶ Þetta reiknirit er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ því við þurfum bara að skoða jákvæðar heiltölur minni en $\sqrt{n}$.
- ▶ Ef við viljum finna allar framtölur minni en n með þessari aðferð þarf $\mathcal{O}(n\sqrt{n})$ tíma.

- ▶ Þetta reiknirit er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$ því við þurfum bara að skoða jákvæðar heiltölur minni en $\sqrt{n}$.
- ▶ Ef við viljum finna allar frumtölur minni en n með þessari aðferð þarf $\mathcal{O}(n\sqrt{n})$ tíma.
- ▶ Við getum bætt þetta með sigti Eratosþenesar.

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.
- ▶ Við merkjum síðan 0 og 1 sem „samsettar”.

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.
- ▶ Við merkjum síðan 0 og 1 sem „samsettar”.
- ▶ Við endurtökum svo eftir farandi skref þangað til engin óséð tala er eftir:

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.
- ▶ Við merkjum síðan 0 og 1 sem „samsettar”.
- ▶ Við endurtökum svo eftir farandi skref þangað til engin óséð tala er eftir:
  - ▶ Látum x vera minnstu „óséðu” töluna.

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.
- ▶ Við merkjum síðan 0 og 1 sem „samsettar”.
- ▶ Við endurtökum svo eftir farandi skref þangað til engin óséð tala er eftir:
  - ▶ Látum x vera minnstu „óséðu” töluna.
  - ▶ Merkjum x sem „frumtölu”.

Sigti Eratosþenesar

- ▶ Við byrjum á að merkja allar tölur sem „óséðar”.
- ▶ Við merkjum síðan 0 og 1 sem „samsettar”.
- ▶ Við endurtökum svo eftir farandi skref þangað til engin óséð tala er eftir:
  - ▶ Látum x vera minnstu „óséðu” töluna.
  - ▶ Merkjum x sem „frumtölu”.
  - ▶ Merkjum svo allar tölur á forminu $n \cdot x$, fyrir $n > 1$ sem „samsettar”.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99

		2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99

		2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99

		2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99

	2	3	5	7	9
11		13	15	17	19
21		23	25	27	29
31		33	35	37	39
41		43	45	47	49
51		53	55	57	59
61		63	65	67	69
71		73	75	77	79
81		83	85	87	89
91		93	95	97	99

	2	3	5	7	9
11		13	15	17	19
21		23	25	27	29
31		33	35	37	39
41		43	45	47	49
51		53	55	57	59
61		63	65	67	69
71		73	75	77	79
81		83	85	87	89
91		93	95	97	99

	2	3	5	7	9
11		13	15	17	19
21		23	25	27	29
31		33	35	37	39
41		43	45	47	49
51		53	55	57	59
61		63	65	67	69
71		73	75	77	79
81		83	85	87	89
91		93	95	97	99

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23	25		29
31			35	37	
41		43		47	49
		53	55		59
61			65	67	
71		73		77	79
		83	85		89
91			95	97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23	25		29
31			35	37	
41		43		47	49
		53	55		59
61			65	67	
71		73		77	79
		83	85		89
91			95	97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23	25		29
31			35	37	
41		43		47	49
		53	55		59
61			65	67	
71		73		77	79
		83	85		89
91			95	97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23			29
31				37	
41		43		47	49
		53			59
61				67	
71		73		77	79
		83			89
91				97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23			29
31				37	
41		43		47	49
		53			59
61				67	
71		73		77	79
		83			89
91				97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23			29
31				37	
41		43		47	49
		53			59
61				67	
71		73		77	79
		83			89
91				97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23			29
31				37	
41		43		47	
		53			59
61				67	
71		73			79
		83			89
				97	

	2	3	5	7	
11		13		17	19
		23			29
31				37	
41		43		47	
		53			59
61				67	
71		73			79
		83			89
				97	

```
5 int e[MAXN];
6 void eratos()
7 {
8     int i, j;
9     rep(i, MAXN) e[i] = 1;
10    e[0] = e[1] = 0;
11    rep(i, MAXN) if (e[i] == 1) for (j = 2*i; j < MAXN; j += i) e[j] = 0;
12 }
13
14 int isp(int x)
15 {
16     return e[x] == 1;
17 }
```

- ▶ Pað tekur $\mathcal{O}(\quad)$ tíma að forreikna sigtið.

- ▶ Það tekur $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna sigtið.

- ▶ Það tekur $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna sigtið.
- ▶ Hver fyrirspurn er síðan afgreidd í $\mathcal{O}( )$ tíma.

- ▶ Það tekur $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna sigtið.
- ▶ Hver fyrirspurn er síðan afgreidd í $\mathcal{O}(1)$ tíma.

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.
- ▶ Það er þó til flokkur reinkirit þar á milli.

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.
- ▶ Það er þó til flokkur reinkirit þar á milli.
- ▶ *Slembið reiknirit* er reiknirit sem skilar réttu svar með líka p .

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.
- ▶ Það er þó til flokkur reinkirit þar á milli.
- ▶ *Slembið reiknirit* er reiknirit sem skilar réttu svar með líka p .
- ▶ Við getum þá keyrt reikniritið s sinnum, og þá er það rétt með líkum p^s .

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.
- ▶ Það er þó til flokkur reinkirit þar á milli.
- ▶ *Slembið reiknirit* er reiknirit sem skilar réttu svar með líka p .
- ▶ Við getum þá keyrt reikniritið s sinnum, og þá er það rétt með líkum p^s .
- ▶ Ef reikniritið hefur tímaflækju $\mathcal{O}(f(n))$ þá tekur það $\mathcal{O}(s \cdot f(n))$ að keyra það s sinnum.

Slembin reiknirit

- ▶ Hingað til hafa reinkiritin okkar verið annað hvort rétt eða röng.
- ▶ Það er þó til flokkur reinkirit þar á milli.
- ▶ *Slembið reiknirit* er reiknirit sem skilar réttu svar með líka p .
- ▶ Við getum þá keyrt reikniritið s sinnum, og þá er það rétt með líkum p^s .
- ▶ Ef reikniritið hefur tímaflækju $\mathcal{O}(f(n))$ þá tekur það $\mathcal{O}(s \cdot f(n))$ að keyra það s sinnum.
- ▶ Ef $p = 1/2$, til dæmis, þá fæst fyrir $s = 20$ að líkurnar eru betri en 10^{-6} .

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.
- ▶ Í því eru líkur á röngu svar minni eða jafnar $1/4$.

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.
- ▶ Í því eru líkur á röngu svar minni eða jafnar $1/4$.
- ▶ Tímaflækjan á reikniritinu er $\mathcal{O}(s \cdot \log^3 n)$ og það er rétt með líkum betri en $1/4^s$.

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.
- ▶ Í því eru líkur á röngu svar minni eða jafnar $1/4$.
- ▶ Tímaflækjan á reikniritinu er $\mathcal{O}(s \cdot \log^3 n)$ og það er rétt með líkum betri en $1/4^s$.
- ▶ Ég mun ekki fara í það afhverju reikniritið virkar.

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.
- ▶ Í því eru líkur á röngu svar minni eða jafnar $1/4$.
- ▶ Tímaflækjan á reikniritinu er $\mathcal{O}(s \cdot \log^3 n)$ og það er rétt með líkum betri en $1/4^s$.
- ▶ Ég mun ekki fara í það afhverju reikniritið virkar.
- ▶ Það er þó gott að þekkja það nógu vel til að geta notað það.

Reiknirit Millers og Rabins

- ▶ Til er slembið reiknirit, kennt við Miller og Rabin, sem ákvarðar hvort tala sé samsett.
- ▶ Í því eru líkur á röngu svar minni eða jafnar $1/4$.
- ▶ Tímaflækjan á reikniritinu er $\mathcal{O}(s \cdot \log^3 n)$ og það er rétt með líkum betri en $1/4^s$.
- ▶ Ég mun ekki fara í það afhverju reikniritið virkar.
- ▶ Það er þó gott að þekkja það nógu vel til að geta notað það.

```
21 int miller_rabin(ll n, ll k)
22 {
23     if (n%2 == 0) return n == 2;
24     if (n <= 3) return n == 3;
25     ll i, s = 0, d = n - 1;
26     while (d%2 == 0) d /= 2, s++;
27     while (k-- != 0)
28     {
29         ll a = (n - 3)*rand()/RAND_MAX + 2;
30         ll x = modpow(a, d, n);
31         if (x == 1 || x == n - 1) continue;
32         rep(i, s - 1) if ((x = (x*x)%n) == n - 1) break;
33         if (i == s - 1) return 0;
34     }
35     return 1;
36 }
```

- ▶ Þegar kemur að því að frumbátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.

- ▶ Þegar kemur að því að frumþátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.
- ▶ Skoðum aftur fyrstu aðferðina.

- ▶ Þegar kemur að því að frumþátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.
- ▶ Skoðum aftur fyrstu aðferðina.

```
4 int isp( ll x)
5 {
6     ll i;
7     if (x <= 1) return 0;
8     for (i = 2; i*i <= x; i++) if (x%i == 0) return 0;
9     return 1;
10 }
```

- ▶ Þegar kemur að því að frumþátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.
- ▶ Skoðum aftur fyrstu aðferðina.

```
4 int isp(int x)
5 {
6     int i;
7     if (x <= 1) return 0;
8     for (i = 2; i*i <= x; i++) if (x%i == 0) return 0;
9     return 1;
10 }
```

- ▶ Þegar þetta fall skilar núll er i minnsti frumþáttur x .

- ▶ Þegar kemur að því að frumþátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.
- ▶ Skoðum aftur fyrstu aðferðina.

```
4 int isp(II x)
5 {
6     II i;
7     if (x <= 1) return 0;
8     for (i = 2; i*i <= x; i++) if (x%i == 0) return 0;
9     return 1;
10 }
```

- ▶ Þegar þetta fall skilar núll er i minnsti frumþáttur x .
- ▶ Við getum nú stytt x með i þar til i gengur ekki lengur upp í x .

- ▶ Þegar kemur að því að frumþátta tölur hafa þessar þrjár aðferðir sér hliðstæðu.
- ▶ Skoðum aftur fyrstu aðferðina.

```
4 int isp(II x)
5 {
6     II i;
7     if (x <= 1) return 0;
8     for (i = 2; i*i <= x; i++) if (x%i == 0) return 0;
9     return 1;
10 }
```

- ▶ Þegar þetta fall skilar núll er i minnsti frumþáttur x .
- ▶ Við getum nú stytt x með i þar til i gengur ekki lengur upp í x .
- ▶ Svo höldum við áfram.

```
4 int factor(ll x)
5 {
6     ll i;
7     for (i = 2; i*i <= x;)
8     {
9         if (x%i == 0) printf("%lld ", i), x /= i;
10        else i++;
11    }
12    if (x != 1) printf("%lld ", x);
13    printf("\n");
14    return 1;
15 }
```

```

4 int factor(ll x)
5 {
6     ll i;
7     for (i = 2; i*i <= x;)
8     {
9         if (x%i == 0) printf("%lld ", i), x /= i;
10        else i++;
11    }
12    if (x != 1) printf("%lld ", x);
13    printf("\n");
14    return 1;
15 }

```

► Tímaflækja þessarar aðferðar er $\mathcal{O}(\quad)$.

```

4 int factor(ll x)
5 {
6     ll i;
7     for (i = 2; i*i <= x;)
8     {
9         if (x%i == 0) printf("%lld ", i), x /= i;
10        else i++;
11    }
12    if (x != 1) printf("%lld ", x);
13    printf("\n");
14    return 1;
15 }

```

► Tímaflækja þessarar aðferðar er $\mathcal{O}(\sqrt{n})$.

- ▶ Í stað þess að láta sigti Eratosþenesar geyma hvort tala sé samsett eða ekki getum við látið það geyma minnsta frumþátt tölunnar.

- ▶ Í stað þess að láta sigti Eratosþenesar geyma hvort tala sé samsett eða ekki getum við látið það geyma minnsta frumþátt tölunnar.
- ▶ Takið eftir að n er frumtala þá og því aðeins að minnsti frumþáttur x sé x .

- ▶ Í stað þess að láta sigti Eratosþenesar geyma hvort tala sé samsett eða ekki getum við látið það geyma minnsta frumþátt tölunnar.
- ▶ Takið eftir að n er frumtala þá og því aðeins að minnsta frumþáttur x sé x .
- ▶ Til að þátta tölur förum við endurkvæmt í gegn líkt og þegar við útfærðum sammengisleit.

```

5  int e[MAXN];
6  void eratos()
7  {
8      int i, j;
9      rep(i, MAXN) e[i] = 0;
10     e[0] = e[1] = 1;
11     rep(i, MAXN) if (e[i] == 0)
12         for (j = i; j < MAXN; j += i) if (e[j] == 0) e[j] = i;
13 }
14
15 void factor(int x)
16 {
17     if (x < 2) return;
18     printf("%d ", e[x]);
19     factor(x/e[x]);
20 }
21
22 int isp(int x)
23 {
24     return e[x] == x;
25 }

```

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.
- ▶ Hún hefur sömu tímaflækjur: $\mathcal{O}(\quad)$ tíma að forreikna og $\text{isp}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(\quad)$ tíma.

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.
- ▶ Hún hefur sömu tímaflækjur: $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna og $\text{isp}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(\quad)$ tíma.

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.
- ▶ Hún hefur sömu tímaflækjur: $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna og $\text{isp}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(1)$ tíma.

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.
- ▶ Hún hefur sömu tímaflækjur: $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna og $\text{isp}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(1)$ tíma.
- ▶ Nýja $\text{factor}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(\quad)$ tíma því hún þarf að heimsækja hvern þátt tölunnar.

- ▶ Þessi útgáfa er ekki verri en hin á neinn veg, og því er sniðugt að nota hana alltaf.
- ▶ Hún hefur sömu tímaflækjur: $\mathcal{O}(n \log \log n)$ tíma að forreikna og $\text{isp}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(1)$ tíma.
- ▶ Nýja $\text{factor}(\dots)$ fyrirspurnin tekur $\mathcal{O}(\log n)$ tíma því hún þarf að heimsækja hvern þátt tölunnar.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er framtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er framtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).
- ▶ Ef n er samsett þá er $a \leq \sqrt{n}$ og því tekur reikniritið $\mathcal{O}(\sqrt[4]{n})$ tíma.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er frumtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).
- ▶ Ef n er samsett þá er $a \leq \sqrt{n}$ og því tekur reikniritið $\mathcal{O}(\sqrt[4]{n})$ tíma.
- ▶ Þetta er því töluverð bæting ef n er samsett.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er frumtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).
- ▶ Ef n er samsett þá er $a \leq \sqrt{n}$ og því tekur reikniritið $\mathcal{O}(\sqrt[4]{n})$ tíma.
- ▶ Þetta er því töluverð bæting ef n er samsett.
- ▶ Við þurfum því að ganga fyrst úr skugga um að n sé frumtala.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er frumtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).
- ▶ Ef n er samsett þá er $a \leq \sqrt{n}$ og því tekur reikniritið $\mathcal{O}(\sqrt[4]{n})$ tíma.
- ▶ Þetta er því töluverð bæting ef n er samsett.
- ▶ Við þurfum því að ganga fyrst úr skugga um að n sé frumtala.
- ▶ Við megum þó ekki nota tæmandi leit til þess því þá bætist tímaflækjan ekkert.

- ▶ Reiknirit Pollards er reiknirit sem byggir á rásaleit til að finna þátt í samsettri tölu.
- ▶ Reikniritið ákvarðar hvort talan n sé samsett í $\mathcal{O}(\sqrt{a})$ tíma, þar sem a er minnsti frumþáttur n .
- ▶ Ef n er framtala er þetta ekki betra en tæmandi leit (því $a = n$).
- ▶ Ef n er samsett þá er $a \leq \sqrt{n}$ og því tekur reikniritið $\mathcal{O}(\sqrt[4]{n})$ tíma.
- ▶ Þetta er því töluverð bæting ef n er samsett.
- ▶ Við þurfum því að ganga fyrst úr skugga um að n sé framtala.
- ▶ Við megum þó ekki nota tæmandi leit til þess því þá bætist tímaflækjan ekkert.
- ▶ Líkt og með reiknirit Millers og Rabins þá mun ég ekki fara í smáatriði hér.

